

Korte bijdragen

ZEETREK LANGS KAPP LEE, EDGEØYA (SPITSBERGEN)

SEABIRD MIGRATION ALONG KAPP LEE, EDGEØYA (SVALBARD)

In de zomer van 1986 verbleef ondergetekende, samen met een aantal andere Nederlanders, gedurende zes weken op het eiland Edgeøya, aan de oostzijde van Spitsbergen (zie voor een uitgebreide beschrijving van deze streek Lensink 1989). Gedurende een tweetal etmalen werden alle vogelbewegingen langs ons kamp genoteerd. Daar zaten ook trekkende zeevogels tussen. Hieronder de resultaten.

De registratie van alle vogelbewegingen werd uitgevoerd op 6-7 en 16-17 augustus, op beide dagen gedurende 25 uur aaneengesloten. Het belangrijkste doel van de tellingen was het vastleggen van voedselvluchten van Drieteenmeeuwen *Rissa tridactyla* (Lensink 1989). Op beide dagen was een punt met goed uitzicht gekozen, op 175 respectievelijk 75 m van de waterlijn. Alle vogels werden met het blote oog opgespoord. De kijker kwam er aan te pas om te determineren en te tellen.

Alle waarnemingen van Drieteenmeeuwen zijn samengevat in Lensink (1989). De overige soorten volgen hier. De Noordse Stormvogel *Fulmarus glacialis* was de meest talrijke soort (tabel 1). Deze soort broedt op Edgeøya met 1000-2000 paar, de meeste daarvan langs de zuidelijke kusten van dit eiland (Van Dijk 1979). Een deel van de bewegingen kan betrekking hebben op voedselvluchten, maar de dominantie van de zuidelijke vliegrichting wijst ook op trek. De volgende talrijke soort was de Eidereend *Somateria mollissima*. De meeste werden vliegend in zuidelijke richting waargenomen. Het betrof bijna uitsluitend wijfjes. De mannetjes ruien hun primaire en secundaire slagpennen al in augustus en kunnen in deze maand nauwelijks vliegen (Cramp & Simmons 1977, 1983), terwijl de vrouwtjes deze pennen pas in september ruien. De bewegingen van de vrouwtjes hadden waarschijnlijk betrekking op verplaatsingen naar ruigebieden. De waarnemingen van Roodkeelduiker *Gavia stellata* en Kleine Jager *Stercorarius parasiticus* betroffen waarschijnlijk lokale verplaatsingen gezien het evenwicht tussen noord- en zuidwaarts vliegende vogels. Bij de rest van de soorten uit tabel 1 overweegt de zuidelijke richting; een indicatie voor trek. De meeste soorten werden op 16-17 augustus meer gezien dan op 6-7 augustus. In de loop van deze maand beëindigen bijna alle soorten hun broedseizoen. Daarna begint de reis naar het zuiden, naar ruigebieden of naar goede voedselgebieden als voorbereiding op de reis naar het zuiden.

Het aantal waargenomen vogels is zeer gering, zeker vergeleken met de aantallen langs de kusten van West-Europa (o.a. Camphuysen & Van Dijk 1983). De meeste soorten leven hier aan de rand van hun verspreidingsgebied (Cramp & Simmons 1977, 1983, Løvenskiold 1964). Er is derhalve maar een zeer klein achterland. Ook al zijn de zeevogels de belangrijkste groep broedvogels in

tabel 1. Aantal noord en zuid vliegende vogels en hun uurge-middelde (\bar{x}).

table 1. Numbers of birds flying north and south and the hourly average (\bar{x}).

Soort Species	Noord North			Zuid South		
	6/7	16/17	\bar{x}	6/7	16/17	\bar{x}
Roodkeelduiker						
<i>Gavia stellata</i>	0	1	0.02	1	0	0.02
Noordse Stormvogel						
<i>Fulmarus glacialis</i>	16	41	1.14	156	204	7.20
Kleine Rietgans						
<i>Anser brachrhynchus</i>	0	2	0.04	0	41	0.82
Brandgans						
<i>Branta leucopsis</i>	0	0	0.00	52	15	1.34
Eidereend						
<i>Som. mollissima</i>	0	4	0.08	66	40	2.12
Koninseider						
<i>Som. spectabilis</i>	0	0	0.00	31	0	0.62
IJseend						
<i>Clangula hyemalis</i>	0	0	0.00	0	7	0.14
Paarse Strandloper						
<i>Calidris maritima</i>	0	2	0.04	1	21	0.44
Kleine Jager						
<i>Sterc. parasiticus</i>	1	3	0.08	1	3	0.08
Grote Burgemeester						
<i>Larus hyperboreus</i>	1	1	0.04	3	6	0.18
Zwarte Zeekoet						
<i>Cephus grylle</i>	7	5	0.24	21	23	0.88
gans ongedet.						
<i>Anser/Branta spp.</i>	0	13	0.26	0	0	0.00

deze streek van Spitsbergen, ze broeden er slechts in zeer lage dichtheden. De grote kolonies met duizenden, tienduizenden of honderdduizenden vogels liggen alle op West-Spitsbergen (pers. med. A.J. van Dijk). Op Edgeøya komen alleen langs de zuidkust nog redelijk grote kolonies voor; verder naar het noorden is het allemaal dun gezaaid (Van Dijk 1979).

Mijn dank gaat uit naar Agnes van de Vijver die met grote inzet de nodige uren iedere langstreckende vogel registreerde.

Summary On 6-7 and 16-17 August 1986, during two 25 hour periods, all bird movements were recorded at Kapp Lee, Edgeøya (Svalbard). The results are summarized in table 1. Only a small number of seabirds was seen flying either north or south. Most of the movements were southward bound, indicating migration. The numbers were low because of the low seabird densities in this part of Svalbard and the small hinterland. See for Kittiwakes Lensink (1989).

- Camphuysen, C.J. & Dijk, J.van 1983. Zee- en kustvogels langs de Nederlandse kust, 1974-79. *Limosa* 56: 183-230.
- Cramp, S. & Simmons, K.E.L. 1977. The birds of the Western Palearctic, Vol. I, Ostrich to ducks. Oxford University Press, Oxford, London, New York.
- Cramp, S. & Simmons, K.E.L. 1983. The birds of the Western Palearctic, Vol. III, Waders to gulls. Oxford University Press, Oxford, London, New York.
- Dijk, A.J.van 1979. Ornithological observations on Edgeøya (Svalbard) 1977. Unpublished report, Nederlandse Stichting Arctisch Natuurwetenschappelijk Onderzoek, Zeist.
- Lensink, R. 1989. Voedselvluchten van Drieteenmeeuwen *Rissa tridactyla* op Edgeøya (Spitsbergen). *Sula* 3
- Løvenskiold, H.L. 1964. Avifauna Svalbardensis. Norsk Polarinstitut Skrifter Nr. 129, Oslo.
- Rob Lensink, Klarendalseweg 336, 6822 GP Arnhem.